

ב

ספר ויקרא^{אוצר החכמה}

יש לבאר את תוכן שמו של הספר – "ויקרא":

בספר התניא⁴ מוסבר, שהסיבה לכך שלימוד התורה נקרא בשם "קריאה" ("קורא בתורה") היא כדי לבטא את הקשר בין הלומד ובין הקב"ה, נותן התורה: "שעל-ידי עסק התורה קורא להקב"ה לבוא אליו, כביכול כאדם הקורא לחברו שיבוא אליו, וכבן קטן הקורא לאביו לבוא אליו".

ומאחר שספר ויקרא הוא הספר האמצעי שבתורה, בבחינת "ברית התיכון" של התורה כולה – נרמז הדבר בשמו של ספר זה, "ויקרא".

^{אוצר החכמה}

(שיחת ש"פ ויקרא תשל"ב)

ג

ספר ויקרא

"מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים, ואין מתחילין בבראשית? אלא שהתינוקות טהורין והקרבנות טהורין; יבואו טהורין ויתעסקו בטהורין" (ויקרא רבה פ"ו, ג)

יש לבאר בכוונת הדברים:

אחד הדברים המייחדים את הקרבת הקרבנות ביחס לשאר המצוות הוא העובדה שהיא מופיעה בכתוב כבר לפני מתן-תורה, כמפורש בכתוב⁵ שנח הקריב קרבנות עם תום המבול. המפליא שבדבר הוא, שהכתוב מקפיד

4. סוף פרק לז.

5. נח ז. כב.

להדגיש שהקרבנות היו "מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור" – על-אף שהבחנה בין בעלי-חיים טהורים לטמאים לא נקבעה אלא במתן-תורה, שנים רבות לאחר-מכן!

ומכאן יש ללמוד, שעוד לפני שניתנה התורה בפועל, ולפני שחלה החובה לקיים את מצוותיה - ואף לפני זמנם של האבות, שקיימו את כל התורה כולה עוד לפני נתינתה⁶ - היתה כבר משמעות לתורה ולמצוותיה, עד כדי השפעה על התנהגותו המעשית של נח.

זוהי הסיבה לכך שהתחלת לימוד התורה של ילדי ישראל היא בהקרבת הקרבנות: בגיל זה הילדים אינם חייבים עדיין במצוות (ועל-פי רוב אפילו לא הגיעו לחינוך), בדומה למצב שקדם למתן-תורה; ולכן מתחילים הם את לימודם בענין הקרבנות, שהחלו עוד לפני מתן-תורה - כדי לבטא בכך את חשיבותה של התורה-בחייהם גם כשהם עדיין אינם חייבים במצוותיה.

והדבר מדויק בלשון המדרש – "שהתינוקות טהורין והקרבנות טהורין"⁷: בכך מתכוון המדרש לקרבנות שלפני מתן-תורה, שבהם לא חלו עדיין רוב הדינים וההגבלות האמורים ביחס לקרבנות שלאחר מתן-תורה, והדרישה היחידה היתה שהקרבנות יהיו בעלי-חיים טהורים⁸.

ויש להוסיף ולבאר ביתר עומק, על-פי פנימיות העניינים:

הסיבה לכך שהקרבת הקרבנות התחילה כבר לפני מתן-תורה היא משום שהקרבנות, מבחינת מהותם העצמית, הם נעלים יותר מהתורה; הם מבטאים את הקירבה ("קרבנות" – מלשון קרבה) והקשר הפנימי בין יהודי ובין הקב"ה, קשר שאינו תלוי בקיום התורה והמצוות (ולכן יש בכוחם לכפר על מי שעבר על מצות התורה).

6. ראה יומא כח, ב. קידושין פב, א.

7. ביטוי שלכאורה אינו ברור כל-צרכו על-פי פשוטם של דברים, שכן לא מצינו (לאחר מתן-תורה) שהקרבנות מוגדרים כ"טהורים".

8. ראה זבחים קטו, ב.

ובדומה לכך היא מעלתם של תינוקות של בית רבן – שמאחר שהם אינם מחוייבים עדיין בתורה ובמצוות (ולכן הם נקראים "טהורים", מאחר ש"אינם יודעים מהו טעם חטא ועוון"⁹), ניכר בגלוי הקשר הפנימי ביניהם ובין הקב"ה, קשר שאינו תלוי בקיום התורה והמצוות¹⁰.

ולכן מתחילים התינוקות את לימודם בענייני הקרבנות – "יבואו טהורין ויתעסקו בטהורין".
(לקוטי שיחות חכ"ב ע' 1 ואילך)

ד

וַיִּקְרָא (א, א)

האות א' שבמלה "ויקרא" היא קטנה מהרגיל ("א' זעירא"); ואילו האות א' הפותחת את ספר "דברי הימים" (במלה "אדם") היא גדולה מהרגיל ("א' רבתי").

ויש לבאר את הרמז בדבר:

כשמדובר ביחס לקב"ה (כמו בפרשתנו, העוסקת בקריאתו של הקב"ה אל משה) – על האדם להיות בבחינת "זעירא", להקטין ולבטל את עצמו בפני בוראו;

ואילו כשמדובר ביחס לעולם (כמרומו בשמו של ספר "דברי הימים", העוסק בתולדות העולם) – על האדם להיות בבחינת "רבתי", למשול בסביבתו ולהשפיע עליה¹¹ (כמאמר חז"ל¹² "כל אחד ואחד חייב לומר 'בשבילי נברא העולם'").

(שיחת ד' אדר-שני תשמ"א)

9. תנחומא צו יד.

10. ראה גם המאור שבתורה לספר שמות, ע' נח-נט.

11. ראה גם המאור שבתורה לספר בראשית, ע' שעה.

12. סנהדרין לז, א.